

EL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL REFORÇA L'ÀMBIT DEL RECURS D'EMPAREMAMENT: REVISIÓ DE REGLAMENTS QUE VULNEREN DRETS FONAMENTALS

En una recent decisió de gran transcendència jurídica, el Ple del Tribunal Constitucional ha dictat la **STC n° 184/2025, de 2 de desembre**, modificant la seva doctrina sobre l'abast del recurs d'empare. A partir d'ara, el Tribunal es declara competent per declarar la inconstitucionalitat i nul·litat d'un precepte reglamentari quan aquest sigui l'origen directe de la vulneració d'un dret fonamental, encara que el recurs s'hagi interposat formalment contra l'acte administratiu que l'aplica.

Aquesta decisió suposa un enfortiment significatiu del recurs d'empare com a eina per a la protecció dels drets dels ciutadans, en permetre no només reparar la lesió concreta, sinó també eliminar del sistema jurídic la norma que la va causar.

1. Antecedents del cas: una sanció reglamentària a un alumne d'escola de policia

El cas té el seu origen en la sanció imposada a un alumne de l'Escola Nacional de Policia el 4 de maig de 2021. La sanció, que va consistir en la pèrdua de punts en la seva qualificació final, es va fonamentar en l'article 73.1 del Reglament provisional de l'Escola Superior de Policia, aprovat per Ordre de 19 d'octubre de 1981.

El recurrent va al·legar que aquesta sanció vulnerava el seu dret fonamental a la legalitat sancionadora (article 25.1 de la Constitució Espanyola), ja que el precepte reglamentari aplicat no tenia la cobertura legal necessària. Després d'esgotar la via administrativa i judicial, el cas va arribar al Tribunal Constitucional, que va apreciar una especial transcendència constitucional per aclarir l'abast de les seves competències en seu d'empare.

2. El Canvi doctrinal del Ple i la seva justificació

Fins ara, la doctrina constitucional havia estat reticent a anul·lar disposicions de caràcter general en un recurs d'empare, considerant que aquesta funció depuradora de l'ordenament corresponia principalment a la jurisdicció ordinària.

No obstant això, en la **STC n° 184/2025**, el Tribunal, després d'un "procés de reflexió interna", considera que està justificat estendre la seva competència per dues raons

fonamentals, tal com exposa la sentència. La procedència, en aquests casos, de declarar la inconstitucionalitat i nul·litat del precepte reglamentari que es constati com a mediatament vulnerador dels drets fonamentals troba la seva justificació en dos motius:

i) D'una banda, perquè en la seva “dimensió subjectiva”, com a mecanisme subsidiari de protecció dels drets fonamentals, el recurs d'empara demana la remoció de les “disposicions” dels poders públics lesives d'aquests drets (arts. 41.2 i 43.1 LOTC) per garantir-ne la preservació (art. 55.1 LOTC).

ii) I, d'altra banda, perquè com a procés constitucional dotat d'una “dimensió objectiva” i, per tant, transcendent del cas concret, el recurs d'empara està dirigit a impulsar la millora de la protecció dels drets fonamentals per part dels poders públics a través, pel que ara importa, de l'enjudiciament de supòsits en què la possible lesió del dret fonamental que es denuncia pogués provenir d'una disposició de caràcter general (vid. **STC 155/2009**, FJ2n).. Causa aquesta d'especial transcendència constitucional que, apreciada en el moment de l'admissió a tràmit del present recurs, es projecta sobre l'enjudiciament i la decisió, impregnant amb això la totalitat del procés d'empara, reforçant d'aquesta manera la seva importància per a la interpretació, aplicació o general eficàcia de la Constitució (art. 55.1 b LOTC)

En resum, el Tribunal entén que tant la finalitat de protegir l'individu (dimensió subjectiva) com la de garantir la supremacia de la Constitució (dimensió objectiva) justifiquen l'anul·lació de la norma reglamentària que origina la vulneració.

3. La decisió del Tribunal Constitucional: nul·litat de l'acte administratiu i del precepte reglamentari que el sustenta

Aplicant aquesta nova doctrina, el Tribunal Constitucional conclou que la sanció imposada a l'alumne va vulnerar efectivament el seu dret a la legalitat sancionadora, ja que l'article 73.1 del Reglament de 1981 no tenia cobertura legal suficient.

En conseqüència, el fallo no es limita a anul·lar l'acte sancionador i les resolucions judicials que el van confirmar, sinó que va més enllà i declara la inconstitucionalitat i nul·litat del propi precepte reglamentari:

La resolució del director de l'Escola Nacional de Policia de 4 de maig de 2021 va vulnerar el dret fonamental a la legalitat sancionadora de l'art. 25.1 CE en el seu vessant formal, infracció que és directament imputable a la falta de cobertura legal de l'art. 73.1 del Reglament provisional aplicat en aquesta resolució. S'ha de declarar, per tant, la nul·litat de l'acte sancionador i de les resolucions que el van confirmar en via administrativa i judicial, així com la inconstitucionalitat i nul·litat del referit precepte reglamentari, interpretat sistemàticament amb la disposició transitòria única del Reial Decret 49/2024, de 16 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels centres docents de la Policia Nacional; això mentre que, atenent als efectes que aquesta última disposició el dota

FERNANDEZADVOCATS

després de la seva derogació, no es pot descartar l'aplicació del precepte inconstitucional a situacions jurídiques pendents (vid. **STC 39/2011**, FJ1r).

4. Un recurs d'emparament més potenciat

Aquesta sentència marca un abans i un després en la configuració del recurs d'empara. En permetre l'anul·lació de normes reglamentàries inconstitucionals, el Tribunal Constitucional no només ofereix una reparació completa al recurrent, sinó que també exerceix una funció preventiva, evitant que la mateixa norma pugui continuar lesionant els drets fonamentals d'altres ciutadans en el futur. Es tracta, sens dubte, d'un pas endavant en la consolidació de l'Estat de Dret i en l'eficàcia del sistema de protecció dels drets fonamentals.

**El presente artículo es meramente divulgativo y no supone asesoramiento ni compromiso de actualización.*

Para más información o asesoramiento, contacte con info@fernandezadvocats.es.